

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

DOI 10.31651/2524-2660-2021-2-155-160
ORCID 0000-0002-6319-3829

ЯЦИНА Світлана Миколаївна

кандидатка педагогічних наук, старша викладачка кафедри початкової освіти,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: svt.yatsina@gmail.com

УДК 373.3.091.33:811.161.2(045)

РЕАЛІЗАЦІЯ ІНТЕГРОВАНИХ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА УРОКАХ РІДНОЇ МОВИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Статтю присвячено одній із важливих наукових проблем, зумовлених кардинальними змінами у теорії і практиці навчання і виховання дітей молодшого шкільного віку. Її актуальність спричинена реалізацією Концепції Нової української школи, суть якої полягає в зміні методики навчання молодших школярів, яка максимально наближає навчання учнів до ігрової діяльності, що є характерною ознакою психічного і фізичного розвитку дітей у молодшому шкільному віці.

Акцентовано увагу на різні аспекти реалізації інтегрованих міжпредметних зв'язків на уроках української мови, зокрема елементів занять з мови та літературного читання, мови та математики, мови та природознавства, мови та інформатики, мови та мистецтва. У зв'язку з тим, що новий освітній план для учнів початкових класів пропонує введення таких предметів як «Я досліджую світ», «Я у світі», «Довкілля», «Технології здоров'я», «Природознавство», що самі по собі мають інтегрований характер, це дає змогу вчителю початкових класів розширити міжпредметні зв'язки дисциплін, що вивчаються молодшими школярами.

Наголошено на тому, що сучасні науковці пропонують розрізняти поняття «інтегроване навчання» та «міжпредметні зв'язки», які донедавна в літературі трактувалися як подібні явища. Услід за О. Савченко зазначено, що уроки інтегрованого змісту відрізняються від уроків з використанням міжпредметних зв'язків, оскільки це – різні дидактичні поняття. Інтегровані уроки можуть проводитися на основі внутрішньопредметної, міжпредметної та міжсистемної інтеграції: об'єднані дво-, три-, чотирипредметні, урок-занурення, урок-екскурсія, урок-похід, урок-подорож тощо. Вони часто слугують продовженням паралельного вивчення споріднених предметів у межах одного уроку.

На основі визначених теоретичних засад інтегрованих та міжпредметних зв'язків запропоновано різні варіанти їх використання на уроках рідної мови у початковій школі.

Ключові слова: початкова освіта; міжпредметні зв'язки; інтегровані уроки; заняття з української мови та літературного читання.

Постановка проблеми в загальному вигляді. У зв'язку з реформуванням поча-

ткової та середньої освіти важливою постає проблема навчити дітей цілісно сприймати навколишній світ, визначати своє місце в ньому, готувати себе до дорослого життя.

Концепція Нової української школи спрямовує вчителя початкових класів на формування всебічно розвиненої особистості, навчання учнів працювати в єдиній команді, уміння групувати явища, факти, події за однією або кількома ознаками, знаходити в різних сферах життя аналогічні та подібні явища, досліджувати всі галузі людської діяльності.

Аналіз наукової літератури дає можливість стверджувати, що впровадження в освітній процес міжпредметних зв'язків та інтеграції змісту навчання не є явищем новим у вітчизняній системі навчання.

Міжпредметні зв'язки як засіб активізації навчального пізнання досліджували А. Алексюк, М. Данилов, М. Скоткін, І. Лернер, В. Онищук, В. Паламарчук та інші. Однак у період впровадження оновленого змісту початкової освіти, Державного стандарту, навчальних програм для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів, навчальних підручників та посібників з'явилися нові предмети. Тому питання міжпредметних зв'язків та міжпредметної інтеграції у новій початковій школі актуалізувалися [1; 2].

На результативності інтеграції змісту і форм навчання наголошують О. Біляєв, І. Большакова, А. Варзацька, Т. Донченко, Ю. Колягін, В. Паламарчук, О. Савченко, Н. Светловська, О. Мариновська та інші. Про важливість інформаційних технологій у процесі навчання підкреслюється у працях Б. Гершунського, С. Девідсона, Г. Рейз, Селевка Г., О. Тихомирова та інших. Сутність мультимедійних технологій як технологій інтегрованого використання всіх видів сприйняття інформації (зорової, слухової, графічної, текстової) розглядали Т. Агапова, В. Євдокимов, В. Луценко,

Г. Пономарьова. Питанням інформатизації у початковій освіті займалися Н. Баланюк, Ю. Громова, І. Мураль, А. Циганок, І. Шишка, Л. Югова та інші.

Застосування міжпредметної інтеграції стає предметом дослідження педагогічної науки.

Метою є окреслення важливості міжпредметних зв'язків і міжпредметної інтеграції на уроках української мови в початкових класах Нової української школи, деяких аспектів реалізації сутності та важливості цього явища.

Методи дослідження. Аналіз наукової літератури з проблеми, узагальнення та систематизація зібраного матеріалу, моделювання інтегрованих процесів.

Виклад матеріалу дослідження. Міжпредметні зв'язки слід розглядати як передумову для методично правильного конструювання і використання інтегрованих курсів. За чинними програмами в 1–4 класах майже половину навчального матеріалу вивчають за інтегрованими курсами. («Я у світі», «Мистецтво», «Природознавство», «Довкілля», «Технології здоров'я») [3].

Реалізація міжпредметних зв'язків в освітньому процесі початкової школи сприяє формуванню навчально-пізнавальної культури, самостійності, креативної думки учнів та забезпечує інтелектуальний клімат колективу. Різні види діяльності, які здійснюються в початковій школі, забезпечують передумови для інтегрованого змісту уроку, що у свою чергу посилюють зацікавленість до навчання, запобігають втомлюваності школярів. Міжпредметні зв'язки у своєму змістові передбачають комплексний підхід до формування всебічно гармонійної особистості.

Однією з провідних ідей сучасної освіти є інтегрований підхід до організації освітнього процесу, який долає протиріччя між безмежністю сучасного інформаційного простору та обмеженістю людських можливостей щодо сприйняття, засвоєння та застосування отриманої інформації [4].

У Педагогічному словнику «інтеграція навчання» трактується як відбір та об'єднання навчального матеріалу з різних предметів з метою цілісного системного й різнобічного вивчення важливих наскрізних тем; створення інтегрованого змісту навчання – предметів, які об'єднували б у єдине ціле знання з різних галузей [5].

Інтеграція в освіті, на думку американських дослідників, – це така організація процесу пізнання, за якою учні можуть використовувати знання та вміння, отримані у школі, у реальних життєвих ситуаціях [6].

Слушна думка Г. Федорцова щодо визначення міжпредметних зв'язків як педагогічної категорії інтеграційних зв'язків між об'єктами, явищами і процесами реальної дійсності, що знайшли своє відображення у змісті, формах і методах освітнього процесу і виконують навчальну, розвивальну і виховну функції в їх органічній єдності [7].

Тому початкова школа за умови інтегрованого підходу до навчання цю особливість спрямовує на опанування не тільки навчального матеріалу, а й певною мірою створює передумови для освоєння учнями «школи життя».

Однак, на думку О. Савченко, міжпредметні зв'язки й інтегрований зміст уроку – це різні дидактичні поняття. Міжпредметні зв'язки передбачають включення в урок запитань і завдань з матеріалу інших предметів, що мають допоміжне значення для вивчення теми. Особливість інтегрованого уроку полягає в тому, що тут поєднуються блоки знань з різних предметів, підпорядкованій одній темі, учні залучаються до різних видів діяльності [3].

Г. Селевко вказує, що інтегровані уроки можуть проводитися на основі внутрішньо-предметної, міжпредметної та міжсистемної інтеграції: об'єднані дво-, три-, чотирипредметні, урок-занурення, урок-екскурсія, урок-похід, урок-подорож тощо. Інтегровані уроки часто слугують продовженням паралельного вивчення споріднених предметів у межах одного уроку [2].

О. Мариновська зазначає, що інтеграція – це «ключ» до розуміння, передумова ефективного формування ключових і предметних компетентностей, успішності учня [8].

Варто наголосити, що організація навчання в Новій українській школі з урахуванням інтегративних процесів передбачає низку компонентів, які дають змогу різний зміст навчального матеріалу так об'єднати у структурі уроку, щоб специфіка змістових компонентів не розгубила свого основного призначення. Цьому сприяють наявність деяких чинників. У першу чергу, маємо на увазі те, що вчитель початкових класів є учителем-багатопредметником, і змістові можливості кожного навчального предмета йому добре відомі.

Успішною умовою реалізації міжпредметної інтеграції в початковій школі є діяльнісний підхід, що вможливає акцентувати увагу насамперед на розвиткові особистості, а не на знаннях як результатів освітньої діяльності.

У сучасному освітньому процесі завдання вчителя початкових класів полягає в умілому використанні інтегрованого мате-

ріалу не лише для засвоєння певних знань з предметів, а і сприяння готовності молодших школярів використовувати отриману інформацію у повсякденному житті.

На практиці І. Большакова пропонує методіку організації міжпредметної інтеграції змісту навчання за такими основними етапами:

- уведення міжпредметних зв'язків на уроках суміжних дисциплін на основі репродуктивної діяльності та елементів проблемності;

- постановка міжпредметних навчальних проблем і самостійний пошук їх вирішення на окремих уроках;

- систематичне проблемне навчання на основі ускладнених міжпредметних проблем усередині окремих курсів;

- включення спочатку двосторонніх, а потім і багатосторонніх зв'язків між різними предметами на основі координації діяльності вчителя;

- розробка широкої системи в роботі вчителів, які здійснюють міжпредметні зв'язки як у змісті і методах, так і формах організації навчання, включаючи позакласну роботу і розширюючи рамки програм [9].

- Деякі дослідники звертають увагу на окремі закономірності та застереження у здійсненні інтеграції в освітньому процесі початкової школи, а саме:

- дотримання вимог щодо оволодіння учнями найважливішими загальнонавчальними навичками читання, письма, рахунку, визначених програмою;

- використання принципу доступності з метою недопущення появи зневіри у свої здібності, у можливості виконати те чи інше завдання багатогранної діяльності;

- відмова від штучного створення інтегративних зв'язків;

- формування морально ціннісних орієнтацій у процесі навчання [10].

Аналіз чинних програм, вивчення досвіду роботи методистів і вчителів початкових класів уможливив інтеграцію навчального матеріалу з української мови і літературного читання з окремими предметами.

1 клас. Навчання грамоти – ознайомлення з навколишнім світом, музика, малювання;

2 клас. Українська мова – читання, російська мова, малювання, ознайомлення з навколишнім світом, музика, народознавство;

3–4 класи. Читання – українська мова, малювання, природознавство, музика, народознавство, етика [1].

У «Методичних рекомендаціях щодо викладання навчальних предметів у загальноосвітніх навчальних закладах у

2016/2017 н.р.» [11] вказуються навчальні предмети, що інтегруються: українська мова і образотворче мистецтво; українська мова і природознавство; літературне читання і основи здоров'я.

Використання міжпредметних зв'язків здійснюється через інтегровані уроки. Для прикладу можна запропонувати виконати учням вправи з медіа-продукцією на уроках української мови з урахуванням інтегрованого підходу в єдності пізнавального, розвивального і виховного аспектів, щоб розвиток особистості здійснювався паралельно із засвоєнням знань.

При вивченні теми «Апостроф» пропонуємо двом учням або поділеному на дві команди колективу класу виконати вправу «Перегони», що створена за допомогою програми Learning Apps.org. На екрані з'являється речення, у якому є слово з пропущеним знаком (буквою), учням потрібно правильно прочитати його, вставивши відповідний знак (апостроф) чи букву. Якщо це командна робота, то до фінішу доходить та команда, яка швидко і правильно дасть відповідь на більшу кількість завдань (зміст речень може відповідати тематиці, що вивчається на уроці з основ здоров'я або природознавства).

Також за допомогою програми Learning Apps.org. під час вивчення тем з синтаксису пропонуємо таку вправу: на екрані бачимо малюнок, де зображені діти, що зайняті різними видами розваг (гра з тваринами, листування в гаджеті, діалог між друзями). Про що спілкуються діти, нам відомо з речень, що позначені на цьому малюнку. Завдання для учнів полягає в тому, щоб проаналізувати ці речення та визначити їх за метою висловлювання, запропонувати скласти власний діалог за темою, визначеною на екрані. Такі вправи доцільно виконувати в кінці уроку.

Репліка дітей, які граються з товаришами, – «Чи знаєш ти породу цього песика?» Встановлюємо міжпредметний зв'язок української мови та природознавства. Репліка дітей, які граються в гаджетах, – «Допоможи мені, будь ласка, вийти на новий рівень» Вона поєднує елементи уроку української мови та інформатики. Репліка дітей, які складають лист, – «Все ж таки як добре мати вірних друзів!» дає змогу інтегрувати усне і писемне мовлення.

Аналізуючи чинні Типові програми і зміст підручників для початкових класів з української мови та літературного читання, можемо простежувати, що одна тема вивчається і на уроках літературного читання («Читанка» О. Я. Савченко, 4 клас, тема «Краса землі, краса життя» [12]) і на уроках

природознавства (тема «Різноманітність природи України»)).

Якщо на уроках літературного читання вивчається твір, то його можна не читати, а послухати в аудіозаписі. Саме такий спосіб ознайомлення з новим текстом уможливає поєднання елементів літературного читання та мови, зокрема, читання та усного мовлення. Доцільно також запропонувати додаткове завдання – відшукати і виписати з прослуханого тексту дієслова (іменники, прикметники) та пояснити їх роль у тексті.

На уроках української мови учням варто давати завдання скласти тексти-описи за представленими вчителем картинками та музичним супроводом. Цікаво поєднувати уроки української мови та математики, запропонувати учням виконати дію віднімання: наприклад, від якого числа слід відняти 20, щоб вийшло 30; записати результат і пояснити орфограму у слові «п'ятдесят». Можна побудувати урок у вигляді казкової подорожі країною Математики (визначити станції: розвиток уваги, робота з підручником, усна лічба, естафета, цікаві таємниці).

На уроках української мови доречно використовувати диктанти природничого змісту, водночас закріплюючи знання і з української мови, і з природознавства. У підручнику для 3 класу (частина 2) «Я досліджую світ» (О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко [13]) розміщено оповідання «Перо лелеки».

На уроках читання у 2 класі за темою «Осінь» можна запропонувати учням намалювати малюнки (осіння тематика) за допомогою яскравої презентації картин осені відомих художників, що дозволить розкрити гру кольорів та естетичні смаки дітей. А також ціннісним буде під час малювання послухати музичний уривок П. Чайковського «Осінь пісня».

Під час вивчення байки Л. Глібова «Лебідь, рак і щука» (3 клас) пропонуємо молодшим школярам за допомогою гаджетів знайти вагу лебедя, щуки та рака, а також дізнатися інформацію за допомогою довідкового бюро (у мережі Інтернет), якого розміру лебідь, чим він живеться, де живе?

Як було зазначено вище, міжпредметні зв'язки на уроках у початковій школі відрізняються від інтегрованих уроків, хоча у своїй основі вони теж будуються на використанні міжпредметних зв'язків тих дисциплін, які за навчальним планом вивчаються молодшими школярами. Так, звернімося до розгляду інтегрованого уроку для учнів третього класу, який можна побудувати на основі теми з української мови «Будова тексту».

Перед уроком учитель учням пропонує провести вихідними днями невеличке дослідження, відвідавши Сосновий бір, де живуть білки. З цією метою учні повинні з собою взяти грецькі горішки. Знайшовши зручне місце під сосною чи десь на галявині, треба горішками постукати і поспостерігати, що буде відбуватися: хто з'явиться біля вас, які звірятка, як вони будуть себе поводити з горішками?

На початку уроку вчитель запитує дітей про подорож до Соснового бору. Учні розповідають, що на стукіт горішків прибігли білочки; в одних вони забирали з долоньок їх і раптово зникали, інші, забравши в лапки горішки, піднімалися на сосну і там, умостившись на гілці, їх гризли.

Учитель після розповіді дітей пропонує послухати вірші про поведінку цих тваринок восени та взимку.

Білочка восени

На гіллячках, на тоненьких,
Поки день ще не погас,
Сироїжки та опеньки
Білка сушить про запас.
Так нашпилює охайно,
Так їх тулить на сосні
І міркує: а нехай-но
Ще побудуть тут мені!
Поки дні іще хороші,
Поки є іще тепло,
А як випадуть пороші,
Заберу їх у дупло.
«Буде холодно надворі,
Сніг посиплеться з дубів,
Буде в мене у коморі
Ціла в'язочка грибів!»
Але білочці не спиться.
Дятел тукає: тук-тук!
Щоб не вкрааа їх лисиця
Або хитрий бурундук.
Ліна Костенко

Білочки

Як гарно в парку! Білочки повсюди
Стрибають по деревах, по траві.
Горішками підкормлюють їх люди,
Про зимку в білок думка в голові.
Запаси роблять, щоб було що їсти,
Коли вітри почнуться і сніги...
Знайде горішок білка й стане гризти.
То ж і морози будуть до снаги,
Бо буде тепло, затишно і ситно.
В гніздо тепленьке вітер не заїде.
То ж по гілках стрибає білка спритно
Й хова горішки. Потім їх знайде.
Руда красуня, вивірка маленька
У світ красу і радість додає.
Така хороша, спритна, чепуренька...
Як добре, що такі звірятка є.
Надія Красоткіна

Наступним етапом уроку стане ознайомлення з текстами підручника з української мови для 3 класу (М. Вашуленко, О. Мельничайко, Н. Васильківська) [14]. Учням необхідно прочитати й порівняти два тексти та визначити, який з них можна вмістити в підручнику з літературного читання, а який у підручнику з природознавства. Чим відрізняються слова обох текстів (тобто, яка відмінність між художніми засобами тексту художнього та наукового стилів). Для зіставлення на екран подається два уривки.

I

Гарна ця білочка. Червоно-каштанова шубка з білим трикутничком коло підборіддя дуже їй личить. Невеличка голівка, на довгеньких вушках прикраси – чорні китички. Очєнята в білочки чорні і блискучі, мов дрібні намистинки. А хвіст пухнастий і навіть кудлатий, трохи менший від самої білочки. Білочка невеличка і дуже спритна. У неї чіпкі лапки, тому вона легко перестрибує з дерева на дерево. Допомагає їй у цьому хвіст. Невеличке звірятко, а гарне й моторне.

II

Білка належить до найкрасивіших тварин нашої фауни. Голова її невелика, округла, з широким лобом, вуха досить великі, стоячі, з китицями довгих волосків. Тіло витягнуте, завдовжки понад 20 см, гнучке. Хвіст пухнастий, густо вкритий волоссям. Довжина хвоста майже дорівнює довжині тіла. Лапи чіпкі, з гострими загнутими кігтями на пальцях. Забарвлення хутра у наших білок досить мінливе: червонокаштанове, бурувато-сіре, темно-буре. Як окрасу наших лісів, парків і садів, білок узятю під охорону (*Сергій Корнев*).

Проаналізувавши обидва уривки, учні доходять висновку, що в художньому стилі використовуються слова з образним значенням, а в науковому – слова з точним, конкретним значенням.

Після цього вчитель пояснює, що будь-який текст складається з трьох структурних частин (компонентів): зачину, основної частини, кінцівки – і ставить завдання віднайти в тексті всі ці три компоненти.

Засвоївши теоретичний матеріал, учні вдаються до виконання різних практичних завдань. Цікавими і доречними серед них може бути намалювати білочку на аркуші паперу (або розфарбувати трафарет тваринки), використовуючи її зображення на фотомалюнках, підготовлених учителем завчасно.

Цей урок є інтегрованим, оскільки в ньому поєднуються елементи чотирьох уроків з навчальних дисциплін: природознавства, літературного читання, українсь-

кої мови, образотворчого мистецтва. Можливості впровадження міжпредметної інтеграції в навчальний зміст уроків української мови і літературного читання досить широкі: літературне читання і українська мова; літературне читання і образотворче мистецтво; літературне читання і трудове навчання; українська мова і основи здоров'я; українська мова і математика; українська мова і природознавство.

Висновки і перспективи. Отже, вчителю слід проаналізувати навчальний матеріал із запропонованих предметів, вибрати теми, близькі за змістом і метою, синтезувати цей матеріал та органічно пов'язати між собою. На таких уроках реалізовується освітня мета, вони цікаві, не перевантажують дітей навчальним матеріалом та враженнями.

Подальшого дослідження потребує такий важливий аспект, як здійснення внутрішніх інтегративних зв'язків між розділами науки про мову, зокрема лексикології та морфології, морфології та синтаксису, синтаксису та стилістики.

Список бібліографічних посилань

1. Савченко О. Дидактика початкової освіти. Київ: Грамота, 2012. 373 с.
2. Селевко Г.К. Модели интеграции содержания учебных дисциплин. *Энциклопедия образовательных технологий: в 2-х т.* М.: НИИ образовательных технологий, 2006. Т.1. С. 479–488.
3. Савченко О. Міжпредметні зв'язки як ресурс реалізації компетентнісного підходу на уроках літературного читання. *Український педагогічний журнал*, 2017. №2. С. 48–57
4. Бєх І. Інтеграція як освітня перспектива. *Початкова школа*, 2002. № 5. С. 5–6
5. Короткий термінологічний словник з педагогіки / укл. С.Г. Мельничук. Кіровоград, 2004. 34 с.
6. Нова українська школа: поради для вчителя. Київ: Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
7. Костюк Н.Т. Об'єктивна зумовленість і діалектика інтеграції сучасного наукового знання. Київ: Вища школа, 1998. 327 с.
8. Мариновська О. Інтегроване навчання: технологічний аспект. *Рідна школа*, 2014. № 4–5. С. 33
9. Большакова І. Особливості реалізації міжпредметної інтеграції змісту навчання на уроках у початковій школі. URL: <https://ippp.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2014/05/Большакова-Ю..pdf>
10. Нова українська школа. *Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.
11. Методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у загальноосвітніх навчальних закладах у 2016–2017 н. р.: Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 17.08.2016р. № 1/9-437. URL: <https://osvita.ua/school/school-ukraine/>.
12. Савченко О.Я. Літературне читання: підручник для 4 класу закл. заг. середньої освіти. Київ: Освіта, 2019. 192 с.
13. Волощенко О., Козак О., Остапенко Г. Я досліджую світ: підручник інтегрованого курсу для 3 класу (у 2-ох частинах). Київ: Світоч, 2020. 170 с.
14. Вашуленко М.С., Мельничайко О.І., Васильківська Н.А. Українська мова: підручник для 3 класу. Київ: Освіта, 2019. 192 с.

References

1. Savchenko, O. (2012). Didactics of Primary Education: a textbook. Kyiv: Hramota. 373 p. [In Ukr.]
2. Selevko, G.K. (2006). Models of Content Integration of Educational Disciplines. *Encyclopedia of Educational Technologies: in 2 vol.* Moscow: Research Institute of Educational Technologies. Vol. 1: 479–488. (Series “Encyclopedia of Educational Technologies”) [in Rus.].
3. Savchenko, O. (2017). Interdisciplinary Links as a Resource for Implementing Competence Approach in Literary Reading Lessons. *Ukrainian Pedagogical Journal*, 2: 48–57 [in Ukr.].
4. Beh I. (2002). Integration as an Educational Perspective. *Primary school*, 5: 5–6 [in Ukr.].
5. Short Terminological Dictionary of Pedagogy (2004). In S.H. Melnychuk (compiled). Kirovograd. 34 p. [in Ukr.].
6. New Ukrainian School: Guide for Teachers Kyiv((2017). Pleiades Publishing House LLC. 206 p. [in Ukr.].
7. Kostiuk, N.T. (1998). Objective Conditionality and Dialectic of Modern Scientific Knowledge Integration. Kyiv: High school. 327 p. [in Ukr.].
8. Marynovska, O. (2014). Integrated Learning: Technological Aspect. *Native school*, 4-5: 33 [in Ukr.].
9. Bolshakova, I. Peculiarities of Realization of Interdisciplinary Content Integration at lessons in primary school. Retrieved from <https://ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2014/05/Болшшакова-Ю..pdf>. [in Ukr.].
10. New Ukrainian School. *Ministry of Education and Science of Ukraine: official site*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>. [in Ukr.].
11. Methodical recommendations for teaching subjects in secondary schools in 2016–2017: Supplement to the letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated August 17, 2016. No 1/9-437. Retrieved from <https://osvita.ua/school/school-ukraine/> [in Ukr.].
12. Savchenko, O.Ya. (2019). Literary reading: a textbook for 4th grade secondary schools. Kyiv: Education. 192 p. [in Ukr.].
13. Voloshchenko, O., Kozak, O., Ostapenko, G. (2020). I explore the world: an integrated course textbook for 3rd grade (in 2 parts). Kyiv: Svitoch. 170 p. [in Ukr.].
14. Vashulenko, M.S., Melnychayko, O.I., Vasylykivska, N.A. (2019). Ukrainian language: textbook for 3rd grade. Kyiv: Education. 192 p. [in Ukr.].

YATSYNA Svitlana

PhD in Pedagogy, Senior Lecturer of the Department of Primary Education,
Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy

IMPLEMENTATION OF INTEGRATED INTERDISCIPLINARY LINKS IN NATIVE LANGUAGE LESSONS IN NEW UKRAINIAN SCHOOL

Summary. The article focuses on an important problem stipulated by cardinal changes in the theory and practice of training and education of children of primary school age. Its topicality is caused by the implementation of the New Ukrainian School Concept, the essence of which is to change the teaching methods of primary school children bringing them most closely to play activities that is a characteristic feature of mental and physical development of children in primary school age.

Purpose. To clarify the importance of interdisciplinary connections and interdisciplinary integration in Ukrainian language lessons in the primary grades of the New Ukrainian School, to outline some aspects of the realization of the essence and importance of this phenomenon.

Methods. Analysis of scientific literature on the problem, generalization and systematization of the collected material, modeling of integrated processes.

Result. The article focuses on various aspects of the implementation of integrated interdisciplinary links in Ukrainian language lessons, including elements of classes in language and reading, language and mathematics, language and science, language and computer science, language and art. Due to the fact that the new curriculum for primary school students offers the introduction of such subjects as “I explore the world”, “I am in the world”,

“Environment”, “Health Technologies”, “Natural Science” having an integrated nature in themselves, it allows the primary school teacher to expand the interdisciplinary links of disciplines studied by younger students.

Originality. The article emphasizes that modern scholars propose to distinguish between the concepts of the “integrated learning” and “interdisciplinary links”, which until recently, were interpreted in the literature as similar phenomena.

Based on certain theoretical principles of the integrated and interdisciplinary links, different options for their use in native language lessons in primary school have been proposed.

Conclusion. Thus, the teacher should analyze the educational material from the proposed subjects, choose topics that are similar in content and purpose, synthesize this material and organically combine educational material.

Keywords: primary school; interdisciplinary links; integrated lessons; Ukrainian language and Literature reading lessons.

Одержано редакцією: 05.05. 2021
Прийнято до публікації: 16.05. 2021